

Bilagor på svenska till anvisningen för hörande angående användningen av svenska och Åland

Bilaga 2. Språk vid hörandet

Vid hörandet i samband med författningsberedningen ska båda nationalspråken, finska och svenska, användas. I vissa fall ska även samiska användas. Användningen av teckenspråk och andra språk kan i vissa situationer vara motiverat. Dessa anvisningar gäller användningen av de ovannämnda språken i de olika skedena av författningsberedningen. Myndigheterna får alltid ge bättre språklig service än vad som förutsätts enligt minimikraven.

Hörandet och projektkommunikationen på det egna språket främjar de enskildas möjligheter att påverka samhällelig verksamhet och samhällliga beslut i enlighet med 14 § 4 mom. i grundlagen. Det allmänna ska tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhällliga behov enligt lika grunder (17 § i grundlagen).

1. Användningen av svenska vid hörande och i projektkommunikation

1.1 Lagförslag och begäran om utlåtande om det

Språklagen – När ett lagförslag och tillhörande betänkanden publiceras på finska ska publikationen innehålla lagförslagets paragrafer även på svenska och ett sammandrag av betänkandet på svenska (31 § i språklagen). Sammandraget på svenska ska bestå av det viktigaste innehållet i betänkandet. Det i allmänhet knappa presentationsbladet som åtföljer betänkandet uppfyller inte detta krav. I praktiken översätts i allmänhet propositionens huvudsakliga innehåll. Med publikation avses i detta sammanhang även att förslaget publiceras i projektportalen.

Språklagen – Förslag till betänkande och andra lagförslag ska publiceras i sin helhet även på svenska om förslaget gäller enbart landskapet Åland eller har särskilt stor betydelse för landskapet eller om det har stor betydelse för den svenskspråkiga befolkningen i landet (31 § i språklagen, se även punkt 1.3 i denna bilaga).

Språklagen – Om lagförslag eller betänkanden har liten betydelse för andra än den svenskspråkiga befolkningen eller landskapet Åland räcker det att förslaget publiceras på svenska (31 § i språklagen). Då ska ett sammandrag av det viktigaste innehållet och lagförslagen publiceras även på finska.

Till exempel i remissförfarandet ska paragraferna i lagförslaget finnas till remissinstansernas förfogande lika länge på finska och svenska. Om lagförslaget har stor betydelse för den svenskspråkiga befolkningen i landet eller särskilt stor betydelse för landskapet Åland ska man sträva efter att publicera även motiveringarna i lagförslaget på båda nationalspråken samtidigt. Om översättandet av motiveringarna till svenska försenas avsevärt från remissförfarandets början ska remisstiden för de svenskspråkiga remissinstanserna förlängas i motsvarande grad.

Språklagen – En begäran om utlåtande om ett utkast till en regeringsproposition eller ett annat lagförslag ska publiceras på finska och svenska (27, 31 och 32 § i språklagen). Betydelsen av den språkliga jämlikheten ökar i samband med begäranden om utlåtande, eftersom allmänheten när begäran publiceras inte bara får information utan även ges möjlighet att påverka det projekt som remissförfarandet gäller.

Kravet på att publicera begäranden om utlåtande på båda nationalspråken gäller i tjänsten Utlåtande.fi och i samband med annan publikation av begäranden. Kravet gäller också de frågor och svarsalternativ som finns i begäran.

Det lagförslag som bifogas begäran om utlåtande ska finnas tillgängligt på finska och svenska i den form som anges ovan.

1.2 Höranden under förberedelse och egentlig beredning

Rekommendation – I förberedelsefasen bör hörandet åtminstone om bedömningspromemorian eller den övriga slutrapporten ordnas på finska och svenska, om ärendet har särskilt stor betydelse för Åland eller stor betydelse för landets svenskspråkiga befolkning. I allmänhet är det tillräckligt att det finns tillgång till ett svenskt referat av bedömningspromemorian.

Rekommendation – Hörandena i samband med den egentliga beredningen ska ordnas också på svenska, om ärendet har särskilt stor betydelse för Åland eller stor betydelse för landets svenskspråkiga befolkning.

1.3 Stor betydelse för den svenskspråkiga befolkningen

Språklagen – Det beredande ministeriet avgör när ett ärende har stor betydelse för den svenskspråkiga befolkningen (31 § i språklagen). Avgörande är inte om ärendet har stor betydelse enbart eller främst för den svenskspråkiga befolkningen. En tillräcklig förutsättning är att ärendet överlag har stor betydelse.

Ett ärende har stor betydelse för den svenskspråkiga befolkningen bland annat om det handlar om ett förslag till lagstiftning som tillgodoser de grundläggande rättigheterna. Ett sådant förslag kan till exempel gälla parternas ställning och rättigheter vid rättskipning, yttrandefriheten eller andra grundläggande rättigheter. Förslaget har stor betydelse även om det gäller ett ärende som har betydelse för svenskspråkiga och tvåspråkiga kommuner eller organisationer eller till exempel för den grundläggande utbildningen, eller om det är fråga om lagstiftning som har stor betydelse för det praktiska tillgodoseendet av de grundläggande rättigheterna. Ministerierna och de högsta lagövervakarna har bedömt att ett ärende har stor betydelse för den svenskspråkiga befolkningen eller landskapet Åland även till exempel då ärendet gäller jordbruk, fiske och båtliv.

1.4 Projektportalen

De väsentliga uppgifterna om begärandet om utlåtande och hörandet i övrigt i projektportalen ska publiceras på finska och svenska. Mer information finns i statsrådets kanslis anvisningar om översättning av aktualitetstexter vid statsrådet VNK/3823/2019.

1.5 Mer information

Språklagen (423/2003)

2 Hörande av tvåspråkiga kommuner samt universitet och övriga läroanstalter

Om ett utlåtande begärs av tvåspråkiga kommuner, universitet eller övriga läroanstalter ska begäran om utlåtande och de tillhörande handlingarna i allmänhet översättas till svenska i sin helhet.

Enligt 27 § i språklagen ska en statlig myndighet när den skickar skrivelser till kommuner använda både finska och svenska om det är en tvåspråkig kommun. Avsikten är att säkerställa att tvåspråkiga kommuner får alla de handlingar som staten skickar på båda språken. Det minskar de kommunala myndigheternas behov av att själva se till att texterna översätts.

Begäranden om utlåtande till tvåspråkiga kommuner ska om möjligt skickas samtidigt på finska och svenska. Det gäller i synnerhet sådana utlåtanden som vanligen behandlas av förtroendeorgan. Behandlingen av ärendet kan dra ut på tiden om handlingarna inte finns på både finska och svenska.

När en statlig myndighet skickar skrivelser till universitet, yrkeshögskolor och andra läroanstalter ska den använda mottagarens språk.

Bilaga 4. Lagstadgade skyldigheter som gäller hörande

Ärenden som gäller Åland

Enligt 28 § 2 mom. i självstyrelselagen för Åland ska i fråga om lagar som har särskild betydelse för landskapet utlåtande inhämtas av landskapet innan lagen stiftas. Innan republikens president, statsrådet eller ett ministerium utfärdar föreskrifter som uteslutande gäller landskapet eller som annars har särskild betydelse för landskapet, ska enligt 33 § landskapsregeringens utlåtande i saken inhämtas. Detsamma gäller föreskrifter som utfärdas av någon annan myndighet. Enligt 38 § i självstyrelselagen för Åland är skriftväxlingsspråket svenska. Justitieministeriet har utarbetat separata anvisningar om hörande av landskapet Åland i nationella författningsberedningsärenden. De synpunkter som gäller Ålands behörighet ska enligt 58 och 59 a § i självstyrelselagen beaktas även i samband med den nationella beredningen av beslut om EU-rättsakter och förhandlingar om fördrag eller internationella förpliktelser när det handlar om angelägenheter som faller inom landskapets behörighet. Närmare anvisningar om detta finns i fördragshandboken om EU-avtal och internationella fördrag. Enligt 31 § 2 och 3 mom. i språklagen ska Åland beaktas redan i samband med beredningen av lagstiftning. Lagförslag eller betänkanden som gäller enbart landskapet Åland eller som har särskilt stor betydelse för landskapet ska publiceras i sin helhet på svenska. Om lagförslaget eller betänkandet har liten betydelse för andra än det svenskspråkiga landskapet Åland kan det publiceras endast på svenska.

Mer information:

Självstyrelselagen för Åland (1144/1991)

Hörandet av landskapet Åland vid beredningen av nationella lagstiftningsärenden (Justitieministeriets utredningar och anvisningar 49/2011)

Fördragshandboken (Valtiosopimusopas 2012)

Språklagen (423/2003) 31 §